

Acésta fóia ese
cate 3 cóle pe luna
si costa 2 fiorini v. a.
pentru membrii aso-
ciatiunei, éra pentru
nemembrii 3 fr.
Pentru strainatate
1 galbenu cu porto
postei.

TRANSILVANI'A.

Fóia Asociatiunii transilvane pentru literatur'a romana
si cultur'a poporului romanu.

Abonamentul se
face numai pe cate
1 anu intregu.
Se abonédia la Comi-
tetulu asociatiunei in
Sibiiu, séu prin posta
séu prin domnii co-
lectorii.

Nr. 16.

Brasiovu 15. Augustu 1877.

Anulu X.

Sumariu: Dela adnarea gener. a asociat. trans. etc. — Romanulu in poesi'a sa poporale. (Urmare). — Epistole de ale repausatiloru. (Urmare.) — Starea instrunctiunei publice in Romani'a mica. — Procesu verbale. — Bibliografia.

**Dela adunarea generala a asociatiunei transilvane pen-
tru literatur'a romana si cultur'a poporului romanu**
tienuta ia Blasiu in 5, 6 et 7 Aug. st. n. 1877.

Acea adunare ordinaria, a 16-ea dela 1861 incóce, a fostu interessanta nu numai pentru deci-
siunile luate intr'ens'a, ci si pentru acelea care s'au
prorogatu inadinsu. Lucrarile sale principali se voru
vedea din processulu verbale alu siedintieloru sale,
ca-ci acelea se voru publica indata-ce va urma veri-
ficarea loru, cu care ocasiune va veni si cuventulu
de deschidere alu dlui presiedinte Iacobu Bologna. Din
tóte se védea si astadata, ca existenti'a si infflorirea
acestui institutu transilvanu nu se póte cumpani cu
totu aurulu catu se scóte intr'unu anu din sinulu
seu celu bogatu.

Alegerile au fostu impreunate cu mari dificultati
si acésta nu fóra cause grase. Numai presiedentele
si v. presiedentele s'au alesu prin aclamatiune una-
nima, toti ceilalti au fostu alesi prin votu secretu.

Adunar. gener. pe an. v. 1878 se va tienea in
Siemleu din tienutulu Salagiului situatu intre Clusiu
si Oradea mare, in domincca ce va urma dupa 1.
Augustu st. n.

Romanulu in poesi'a sa poporale.

(Urmare.)

XXIV. Antibarbarus; peculiaritati gramaticali.

Dara si gramatic'a limbei rom. are se castige
multe de tóte din studiulu mai aprofundatu alu poe-
siei nóstre poporali. Càti barbarismi si strainismi,
càte neregularitati si necorectitati gramaticali nu mai
introdusera si nu mai introducu si astadi scriitorii
nostri in graiulu romanu, din simpla cauza, cà-ci nu
si ieau ostenéla de a reflectá seriosu la legile limbei,
de a le studiá pre aceste in graiulu tieranului no-
stru, alu carui audiu si simtiu limbale romanescu inca
nu apucà a sa corumpe prin cunóscerea mai multoru
limbe! Unu T. Maiorescu*) si altii inainte de elu ne

*) T. Maiorescu Critice, Bucuresci 1874; éra inainte
de dinsu I. Eliade Radulescu in Curierulu de ambe sece
si alte scripte ale lui; G. Baritiu mai adeseori in „Gazet'a
Trans.,” Fóia pentru minte scl.,” si in „Transilvani'a;” si
alti scriitori romani aiurea.

fecera já atenti la acésta calamitate, la acestu ade-
veratu periclu pentru limb'a rom.; si noi in intere-
sulu prea momentosului obiectu, de care e vorba,
nu ne potemu contení de a nu pune aici si din par-
te-ne unu micu „Antibarbarus,” pentru cá se sier-
béscá de esemplu corectivu.

Éca dara câteva esemple din multimea barba-
rismiloru romanesci, de cari se împiedeca omulu in
viéti'a de tóte dilele, cá si prin cele mai multe scrieri
ale nóstre:

Cumu te aflí? germano-ungurismu: wie be-
finden Sie sich? hógý s mint találja magát? roma-
nesce: ce faci? ce mai faci? cumu te laudi? cumu
te laudi cu sanetatea? cá latinesce: quid agis? quid
facis? (Romanulu si in téggu dice: cumu laudi calulu?
adeca: cumu 'lu dai? cu càtu 'lu vendi?) Aducu
aminte dlui Schurhard de urmatóriele cu-
vinte (T. Maiorescu „Scrierea rom.,” ed. 2 pag.
208), curatu romanesce cu de se usita aducu-
aminte numai cá verbu reflexivu, altumentre: a-
ducu aminte urmatóriele cuvinte. Batutória in
acésta directiune (Fóia societat. bucov., 1867,
pg. 2), germ.: in diese Richtung einschlagend; rom.:
tientesce intr'acolo, tinde in directiunea aceea. Cauti
bine, cauti bine afara, germano-magiarismu:
Sie sehen gut aus, jól néz ki, rom.: ai faciá sane-
tósá, ai prospectu sanetosu, faci'a te arata sanetosu,
cutare e rosíu sanetosu la faciá. 'Lu invétia pe
din afara din tata in fiiu (T. Maiorescu o. c.,
pg. 241), germ.: lernt es auswendig, rom.: invétia
de rostu, invétia de-o scie fara carte. Lucrulu
acést'a nu póte fi datatoriu de mesura,
germ.: kann nicht massgebend sein, rom.: nu póte
sierbí de indreptariu, nu se póte luá séu privi de
indreptariu, nu póte fi normativu. Traduse opulu
in anglesesce, in francesce, séu pe italie-
nesce, pe rusesce, galo-slavismu: comment se
dit en français? po russkii, po srbskii, po romunskii
iproci, rom.: traduse pe romania, pe rusia, traduse
in roman'a, in magiar'a, traduse in limb'a gréca, séu
si mai bine: traduse pe Platone romanescce (lat. Pla-
tonem latinè vertit, latinè reddidit), romanesce i dicu
asia, scii romanesce? scl.; cà-ci aceste adverbii nu
le usitamu cu prepusetiuni, nu dicemu: a-lu tractá

pe omenesce, a-lu frecă pe romanesce, ci 'lu frecă romanescce, jocă ursesce si alte asemeni. Se intielege dela sine (T. Maiorescu o. c., passim), germ.: es versteht sich von selbst, rom.: se intielege de sine. Intona cestiunea de nationalitati, germ.: die Nationalitätenfrage betonen, rom.: se intóna canticulu, éra cestiunea se releva séu se accentua. Invétia dela dusimanulu, germ.: lerne von dem Feinde, rom.: invétia dela dusimanu; cà-ci acestea si mai tóte prepusetiunile nóstre se construescu cu numele nearticulat, déca acesta nu e altu-cumu determinatu prin ceva. Fù judecatu la inchisóre, mai rom.: fù condamnatu. Una disproportia ce nu ne póte mirá (T. Maiorescu o. c., pg. 117), rom.: ce ne póte pune in mirare, casiuná mirare. Pentru prim'a óra, germ.: für's erste mal, rom.: prim'a óra, antai'a óra, antai'a data; ferindu-ne de acumularea prepusetiunilor, particuleloru si cuventielorlu otióse. Cutare fù redicatu din postulu seu, germ.: er wurde seiner Stelle enthoben, rom.: fù departatu dela functiune. De beu sér'a cafea négra, nu sciu dormí tóta nóptea; sum morbosu, nu sciu mancá, nu sciu bea, germano-magiarismu: ich kann nicht schlafen, nem tudok alunni, rom.: sum morbosu, nu pot mancá, nu pot bea, nu pot dormí. Se suna cà cutare face cést'a si ceea, germ.: es verlautet, rom.: spunu cà face, se aude cà face cutare si cutare lucru. Elu fù strapusu la Pest'a, germ.: er wurde nach Pest versetzt, verlegt, rom.: elu fù stramatatu; si altele, si altele.

Din contra câte peculiaritati gramaticali genuine romanesci se manifesta in productele literari ale poporului nostru, cari formédia una anumita caracteristica a limbei, descoperindu-ne spiritulu ei, si cari dreptu-acea merita cea mai atenta esaminare si cea mai caldurósa imbraciosiare din partea literatoriloru si preste a publicului romanu mai cultu! Se damu câteva probe si din ele in ordinea gramaticiei.

Cá se incepemu cu numele substantivu si adjectivu, aici ne ocure genulu mai latinescu la cuventele pulberu si radiu (nuori din pulberu prefacându, M. c. 115; si me stergu cu radiu de sóre, M. b. 16); inse cu unu soru = una sora (se se iea unu soru cu frate, P. 32). Terminatiunea plurale inca nu odata e mai corecta, cá in usulu comune de adi, precumu: campii, pácele, cá in cartile nóstre cele betrane (cà junii facu certele si betranii pácele, A.), sortiu sortii (germ. Loos) spre destingere de sórte (germ. Schicksal), (déca sortii teroru portá, tierile a venturá, A.); dara de alta parte reu casiuri = casi, fulgeri = fulgere; bine inse rarulu multariu panteci (boi cu panteci plavani, A.). In privinti'a genitivului ne surprinde câte odata omiterea prepusetiunei genitivi a (la gradina, la cerdacu, lui hagi Bab'a-Novacu, F. I. 142, 148), cumu si punerea articolului definitivu mai adese ori dupa numenele proprie personali masculine in u (e Bog-

danulu celu glumeti, A.) si prepunerea lui inaintea numeneloru comuni (dupa cumu lui badea i place, A.). Vocativulu numeneloru de fientie animate de declinatiunea a doua 'lu intempinamu, totu cá in monumentele nóstre limbistice mai vechie, fórte adese espresu cu form'a absoluta a numelui (Fiiu, la óste de vei merge, P. 55; ba io, puiu, n'oiu invelf, P. 42; cà-ci n'amu durda, puiu de corbu, dilele se ti-le sorbu, A.), au cu form'a vocativale in e, moldovenesce i (dragutiule bacie; corbi, corbi fratióre; arde-mi-te-ai, codru desu; alei, corbu corbisioru, A.; asemenea de totu desulu marí: si s'a dusu, marí, s'a dusu; care cuventu probabilu nu e alta, decâtu vocativulu moldovenescu-romanu alu latinului masmaris).

In càtu pentru adjective, aceste posesi'a nóstra poporale de multe ori le substantivédia, conforme usulu vechiu alu limbei, prin ce nu pucina potere si elegancia se adaoge frasei (si cu aspru mi-o intrebá = cu asprime, P. 40; nu te-ai mai treditu din prostu = din prostia, A.; 'lu-apésa greulu = greutatea, F. I. 149; mi-a datu banii cu trasulu = cu trasur'a, F. II. 77). Inse si mai energicu si frumosu se respica romanulu in poemele sale poporali, candu langa substantive in locu de determinatiuni adjectivali pune éra si substantive in óre-care forma de apusetiune, pre cari apoi une ori le potentiédia inca mai multu prin particulele comparatiionali: una precelentia acésta, cu carea numai pucine limbe se potu mundry (are cani mai barbati; copili argati; póma córna, A.; ochii tei muri si frumosi, P. 2).

La pronumene inca aflamu peculiaritati pré demne de consideratu. Anume form'a dativale mi, lat. mi, mihi in locu de mie, a pronumelui personale intregu (se-mi dai mi pe soru-mea, P. 88), care si in presente se usita prin partile crisiene; cumu si vocativulu me vulg. mei, lat. mi (me domnule; me femeia, F. I. 191, 206), in usu atátu pentru partea barbatésca càtu si femeiesca in mai multe parti ale Transilvaniei, Bucovinei, Moldaviei. Mai departe demustrativulu elu vulg. helu, heea, lat. ille, pre care limb'a rom. literaria moderna 'lu nesocotesce de totu, nu inse si graiulu si posesi'a poporale (boiari de ei mari; fetioreli romanasi de ei bielusieli, M. c. I. 87). Tacemu de declinarea posesivelorlu (dî ma-tei se te cuñue = mama-ne-ta séu mamei tale, A.), astadi inca regulata si generale in dialectulu australe-romanu séu macedono-romanu, si candu-va mai in úsu si in celu septemtrionale, precumu adeverescu cartile bisericesci antice.

Cu respectu la verbu asisídere ne infaciosiédia posesi'a poporale rom. mai multe insusiri idiotice, dara pentru acea càtu se póte de bune si recomandabili. Nu lungimu vorba despre unii archaismi cá imperativulu stà dela stare (elu i dice: draga stà, ea in laturi totu se dà, A.), cá mea lat. meat, meare (mea mai tare; cà sangele mea perèu = merge; cà dorescu a o vedé, cumu dorescu in raiu a meá, P. 27,

80, 52), de si imperativulu stà, cá dà dela dare, cumu ocure elu si in cartile nóstre mai vechie, aru fi de preferitu formei moderne slavitate stài; nu intendemu vorba nici despre unele cá elu bereá (elu bereá cu viclenia, se n'ajunga la betia, P. 22, 28). Dara apoi fara indoiéla e demnu de imitare usulu infinitivului lungu, cumu 'lu vedemu mai adese-ori in poesiele nóstre poporali (dar de asi scire cá-ar veni, F. II. 51), si cumu 'lu intempinamu si adi pe totu pasulu in gur'a poporului dela isvórele Crisiurilor. Si mai de recomandat e inse omiterea possibile a sufiselor e diu si escu la respectiv'a clase a verbeloru de conjugatiunea I. si a IV., cumu face adese-ori in modu asia de incantatoriu poesi'a poporale (care flóre in flóre nóptea la recóre, Mangiuc'a Botan. rom.; se straluci = se stralucesci; elu implete; te infiori; pana in floru florile éra, M. c. 89, 101; cá se-lu ochiu si eu = se-lu ochiescu, F. I. 29).

Inca una curiositate limbistica si filologica cu respectu la verbu! Terminatiunile conjugationali adeca se deslipescu in limba-ne cu atàta libertate si iusioritate de tulpin'a verbale, càtu adese-ori intre acésta si între celea, alesu in graiulu mai pateticu, se póte vèri unu cuventielu séu altulu fara vetemarea urechiei romane, ceea ce are in càtuva paruchia între tóte neolatinele singuru in terminatiunile conjugationali portugese, cari inca suntú atàtu de volubili, in càtu se acatia si de infinitivulu verbului, pr. vioter, ter-es, ter, ter-mos, ter-des, ter-em*), romanesece literalmente: vediù a avé io, a avé tu, a avé elu scl. (mag. látta birn-om, birn-od, birni-a, birn-unk, birn-otok, birn-iok); intogmai póte audi omulu si in daco-romana, cu respectu la cestiunata volubilitate a terminatiuniloru conjugationali, nu odata: duce-ve-ti naibe! se-lu fi aflata-mu acasa; intielege-ve-ti ómeni buni! ild. duceti-ve, se-lu fimu aflatu, intielegeti-ve, s. a.

De desclinita bagare de séma suntu demne particelele cuventarei. Ele in limb'a daco-romana, precumu si in sororile sale nóue latine apusane, cá in limbe per eminentiam analitice, jóca una rola de totu mare. Pré firescu lucru dara, cá precumu usulu loru falsu e in stare de a denaturá multu pucinu frumós'a si armoniós'a ne limba, asia prin usulu loru bunu si la loculu cuvenientiosu scriitoriulu va impromutá frasei si stilului seu una simplicitate, venjosia si indesime fórte elegante, placuta si incantatória. In acestu respectu inse éra si éra suntemu avisati a meare in scól'a poporului nostru de róndu.

Se luamu in speciale numai prepusetiunea de. Càte cercuscieri indelunge si tereitória suplinesece romanulu cu acestu cuventielu de dóue litere! Elu dice: de tineru se insorá = inca fiindu tineru (F. I.

30); lacrimi mari cá si bobulu, si de grele cá plumbulu = ce atinge greutatea loru (F. II. 108); de vrajmasiu ce multu erá (A.); elu de beutu a beutu = ce atinge beutul (F. I. 177). Prepusetiunea de se afla, cá in esemplulu din urma, cu deosebire desu in legatura cu participiulu trecutulu alu verbeloru, candu apoi ne redà in tóta privinti'a pre supinulu latinu, care forma verbale si de constructiune indesata singura daco-romanésca, o pastrà între tóte limbile neolatine, d. e. usioru de dísu, grea de facutu, lat. facile dictu, difficile factu; inse acea prepusetiune a orea se si omite in cantecele nóstre poporali, in càtu estu modu avemu puru si simplu supinulu latinu si constructiunea formata cu elu (sarutatu m'a sarutatu = de sarutatu m'a sarutatu, F. II. 166). Afara de aceste prepusetiunea cestiunata in productele poetice poporali rom. mai pe fia care pasu o gasimu intrebuintiata asia, cà determinatiunea adjectivale in genulu respectivu masculinu au femininu prepunendu-se substantivului, acea óresi cumu se substantivédia prin intrepunerea memoratei prepusetiani (da-mi o franta de lescaia = e lescaia franta; merge unu tineru de voinicu = unu voinicu tineru (A.); si care urechia romana nu simte puterea si frumosei'a estui soiu de construire? Analogu sensu si poterosia impromuta de pusu între dóue adjective, cari au se se determine unulu pre altulu (nebunu de bunu; galbenu de grasu; mortu de beatu), unde desu mentiunata prepusetiune aorea se si omite (mortu beatu; mórta beata, F. I. 130, II. 224). Frumosu e si usulu lui de alu scopului si causei (bréd'a o intórce, grâulu de mi-lu cóce, M. c. 149; aid' frate la bisericã de sant'a domineca, A.), cumu l'amu poté numi in asemeni frasi. Mai memoramu in privinti'a prepusetiuniloru inca numai aplecarea graiului poporale de a exprime lucrurile càtu mai marcatu si mai luminatu, de unde nu odata folosesce si dóue prepusetiuni pentru mai lamurita desemnare a locului si tendentiei (in spre munti mergea*), A.); dara de alta parte in aceeasi mesura iubesc si scurtimea expresiuniloru, pentru acea, unde póte face fara vatemarea audiului rom. si a sensului, omite bucurosu càte una prepusetiune séu alta (cu sialvari de ciocolata, cotulu cinci galbeni luata, A.; chica crétia meruntiele = in meruntiele, F. II. 98).

Ultim'a insusire, omiterea prepusetiunei dinaintea numelui, o aflamu adese-ori si la adverbiale substantivali, cari, precumu e cunoscutu, formédia una parte prea notabile între adverbiele limbiloru fice ale latinei. Atari substantive locutienutórie de adverbiala, fara prepusetiune inainte-si, au in limba-ne aspectulu unoru remasitie ale casului ablativulu séu instrumentale latinu (du-te fug'a; s'a datu dur'a in diosu pe

*) F. Diez Grammatik der rom. Sprachen, II. p. 174; si diversele gramatice de limb'a portugesa.

*) In alalte sorori neo-latine inca se obserba acésta; p. e. in italian'a: già venia su per le torbide onde; una voce per entr'o la fronde grido = r. pre-entre.

dealu: róta in giuru-mi me uitai, A.); se ducea bietulu Arapu, rostogolulu preste capu, A.); la tóta templarea usulu loru cuvenientiosu posiéde multa elegantia si potere. Intogmai de frumosu se omite au celu pucinu se scurta câte-odata cutare si cutare conjunctiune (me-'ei gasi uscata córna = cá córna, F. I. 110; mai bine potu la betranetie, cumu poteamu la tineretie = decâtu cumu, F. I. 121; câtu ai trece prin livada, mai bine ai veni-in ograda = decâtu, F. II. 119); cá se tacemu de folosirea intru unu modu prea frumosu si prea poterosu a aceleiasi conjunctiuni séu aceluiasi adverbii prin simpl'a repetire a conjunctiunei séu adverbiiului (cumu te prindé, cumu pici diosu, M. b. 13; candu de candu se dè in mine, A.)

In fine studiandu poesi'a rom. poporale mai damu intr'insa preste peculiaritati gramaticali de acele, cari privescu formatiunea cuventelor. Anume formarea prin derivatiune e mai libera, mai indresnétia: acelasi sufisu derivatiunale se adauge si de dóne ori (catielei, catielulu = catielusiu, M. c. 142); se adauge sufisu deminitivu masculinu la nume folositu cu terminatiune si articulare feminina, (baditiu badisiorulu micu = badea, baditi'a, P. 29), contra regulei limbei nóstre, carea dintre tóte neo-latinele singura formédia cá latin'a deminitivu au augmentativu masc. numai dela primitivu masculinu, femin. numai dela femininu; preste totu derivarea se face adese cu sufise mai romanesci séu in modu mai abaturu dela usulu vorbirei de adi; asia: angerelu = angerasiu, santia = santienia cu sufisu slav., alunelu, lucéferelu (M. c. 15), mortíu, intunecétia, merioru = merisioru (M. c. 144), preveghiéla scl. Asisidere formarea prin compunere e mai cutediata, cá ne alta-data = precumu nu de alta data, si adese-ori fórte drastica pantru conceptulu si sensulu, ce are se-lu esprime respectivulu cuventu compusu (fost'ai leleo cu lipici, si-ai remasu cu fugi-de-aici, A.; pui'a gai'a; halea-malea; hopu-tropu; ánelusiu-inverticusiu si altele); din contra in loculu compuselor cu prefise prepusetionali de multe ori ne suprinde, si nu fara amenitate, cuventulu de radecina despoiatu de acelu prefisu, chiaru cá in vechiele nóstre carti bisericesci (noptamu, tunecétia, verdíndu, betranire, ild. innoptamu, intunecétia, inverdíndu, imbetranire scl.).

(Va urma.)

Epistole de ale repausatiloru.

(Urmare.)

Adresata: A Monsieur Monsieur Nicolas Balcesko a Boukarest.

M'am bucuratu din inima vediendu programa si alte acte, din care am pututu vedé, cá ati isbutitu a apuca cárm'a tierii si cá libertatea a triumfatu in tíera. Bine ar fi, numai câtu se póte se ve feriti deocamdata de numirea de republica, cá si asia tiranii se uita cu pisma la starea libertatii de acum, si pre-

jurulu nostru este cu multu mai criticu, decâtu se ne putemu lasa numai in sém'a órbei intemplari. Cea dintai grija se ve fia fratiloru, arm'a! — Armata câtu mai in graba cautati se aveti — cá se puteti celu puçinu cea dintai navala se o intempinati cu buna isprava; apoi de aci incolo va fi grija nóstra, si mai pre urma grija Europei.

In tóta intemplarea nu ar fi reu se pasiti la óre-care legatura cu gubérnulu ungurescu, cá si insusi superatu fiindu de panslavismulu meridionalu, a cunoscutu, cá nu póte avé mai de nadesde aliatu asupra Slaviloru decumu sunt Romanii. Eu fiindu deputatu la adunarea tierii — voiu face tóte, pentru ce se fia aliantia intre aceste doue tieri.

Relatiunea cu Turci'a se nu o clintiti; decâtu dela Franci'a se cereti si dela Germani'a, se ve cunosca de statu suveranu; asia apoi Muscalulu nu si póte cauta mai multu pretestu spre a se amesteca in trebile Romaniloru.

Decátu éra si éra ve indemnu, nu glumireti, — ci ve armati — scii cumu e dis'a: Si vis pacem, para bellum! — Din multe cerimonii séu ale tacticei militare scóteti numai esenti'a, si lasandu nimicurile la o parte, exercitati armat'a numai intru acelea evolutii, ce suntu de cea mai neaparata trebuintia.

Altmintre fratiloru, fiti cu inima, si stati toti cu totii pentru libertate. Dumnedieulu libertatii s'a desteptatu — elu priveghiaza preste sórtea popóraloru — nu trebue decatu numai obstésca vointia — si tiranii voru remanea rusínati; si noi fratióre, carii scii cá amu fostu jertfa maniei tiraniloru, acum vremea este se ne isbandimu. Eu lauda fia Domnului, pre cei din partile acestea ii vedu toti trantiti, urméza si cei de preste Alpi se fia risipiti.

Eu frate! se scii cá am plansu de bucuria, candu am luat scire despre triumfulu libertatii in Romani'a; — si cu nerabdare aséptu cá eu, carele dupa cumu scii, cá robu esindu din acea tíera, pentru-ca iam vrutu desrobirea, si carele totu din pricin'a acésta éراسi am picatu in rob'i'a amara, acumu cá omu slobodu se vediu Romani'a sloboda si se me bucuru de fericirea fratiloru mei, carii mai de multu aru fi meritatu acésta sórte. — Eu cu tóte cá me aflu fórte ocupatu, dar indata ce se va inchide adunarea tierii — macaru numai pre o di, voiu se viuu se ne vedemu, cá mi doru de fratii mei — si me voiu bucura putendu vedé pre acei barbati — carii n'au pregetatu a se jertfi pentru obstésca fericire a poporului si a tieriei.

Inchinandu-me cu fratiésca dragoste tuturoru patriotiloru suntu

Pest'a ⁸/₂₀ Iuliu 1848.

Alu Dumitale plecatu
Eftimiu Murgu mp.

P. S. Prin incrediutulu meu D. Vasilie Maniute rogu scriemi cele de cuventia si eo din partemi voiu cauta se pregatescu adunarea, spre a pasi la o aliantia cu Moldoromani'a. Bine este dar se ne in-

tielegemu: si Dvóstra bine ar fi se auctorisati pre cineva spre a tracta in numele tierii, cà nu'i bine se stamu isolati. Idem.*)

*) Renumitulul barbatu Eftimie Murgu, fiu de locotenente din graniti'a militaria a Banatului, in urmarea secularieloru frecari si discordii dintre romani si serbi in acea parte a patriei nóstre, plinu de ura contra slaviloru, isí facuse studiile sale juridice la Pest'a, de unde pe la 1834 trecuse la Iassi cá professoru, éra de acolo se invitase in Augustu 1836 la Bucuresci totu cá professoru, inse preste totu fórté nemuliamitu, mai alesu din cauza cà nu i se dá una cathedra de filosofia, pe care se propuna dinsulu cumu va voi. In Bucuresci stete pana la 1839, agitandu inse la diverse ocazioni contra panslavismului, si cu atátu mai multu contra Rusiei, pana ce se compromise in misfocarile junimei din acelu anu, din care cauza fiindu arestatu fú tramisu la Sibiiu, de unde comandantele gener. br. Wernhardt ilu dimisse in libertate spre a se întórce la Banatu. Urele dintre serbi si romani ajunsera pe atunci la culme. Romanii impilati si storsi pana la meduva de serbi, dupa-ce perdusera multi ani cu procese sterpe, pre care le perdea mai totu-deauna la auctoritatile unguresci, in fine venindu la ultim'a desperatiune, pentru cà se scape de spoliatiunile clerului serbescu, incepura a trece la biseric'a greco-catholica. Atunci Murgu intreuindu cu energia si chiaru cu violentia dise: Stati pe locu. Trebuie se reintrati in drepturile vóstre tales qualis, fóra a ve schimba profesiunea de credintia, cà-ci de aici. ar urma, cà de v'ar merge reu si cà uniti cu Rom'a, se ve schimbati éra, se ve faceti de es. calvini si asia mai departe. Murgu luá asupra'si portarea causeru romanesci intr'una epoca, in care legile, rescriptele si diplomele imperatesci se vedea aruncate pe sub mésa de càtra cancelari si alti functionari inalti; tóte dependea numai dela bunulu placu si dela unele maxime de státu fórté periculóse. Asia Murgu in locu se castige procesele, fú prinsu in modu fórté brutale, dusu dela unu comitatu in altulu si in fine aruncatu la Pest'a in prinsóre grea si lunga, sub titlu de agitatoriu politicu, de unde fú liberatu in 1844 prin poporulu revoltatu. Din acestea linia-mente ale vistiei lui E. Murgu póte cineva petrunde usioru in spiritulu epistolei sale publicate acilea. Unu lucru nu se prea póte esplica: trist'a ilusiune co'si facea pe atunci Murgu, cà si alti càtiva romani din Ungari'a, despre confederatiuni magiaro-romanesci intr'o epoca, pre candu capii conducatori ai revolutiunei magiare iti vorbia de imperiu magiaru dela Adri'a pana la Marea négra, si cerea supunere neconditionata dela intréga natiunea romana. Se scie fórté bine nu numai din corespondentiele pastrate, ci si din marturi'a mai multoru barbati romani din Romani'a, cà afara de I. Maiorescu au mersu la Pest'a I. Brateanu, Nic. Balcescu, doi Golesci si altii, carii au tractatu cu Kossuth si cu Kossuthianii septemani intregi, inse fóra nici unu resultatu, in càtu mai pe urma unii dintre ei scrisera la Bucuresci: Cu magiarii nu potemu tracta; perdemu numai tempulu; ómeni inganfati, ne vorbescu de alte secaturi. Ei n'au idea de libertate. Au ridicatu furci si in Banatu cá in Transilvani'a pe la tóte comuenele, etc.

Not'a Red. Tr.

Vien'a 7/19 Maiu 1849.

Frate Baritiu!

Tóte scrisorile tale, atatu cele prin poste, catu si cea prin Pantazi au venitu la loculor*)). Scirile ce ni le dai ne-au interesatu. Aveamu si avemu multe si dela frate-meu, care dupace a trecutu pe la tóte lagarile prefectiloru romani, afara de alu lui Balintu, care dupa cumu vediuramu in dilele aceste in Lloyd, amerintia Clusiulu, la 5. Aprilie s'a trasu din Hatzeg la Caransebesiu, apoi la 15 Aprilie la Rusiav'a. M'am miratu cà si tu dici cà intre altele scrisorile cele din „Ostdeutsche Post“ ar fi produsu ur'a cea mai mare a.sasiloru asupra-ne. Se vede dar, cà voi intr'unu locu cu sasii, n'ati cunoscutu intrigile lor! cumu le-amu descoperitu eu aici inca in Ianuarie inaintea venirei deputatiloru, si cumu le cunoscú acumu si ei. Tóte cele ce le-au vomitu foile sasiloru, le bagasera ei aici in capulu ministriloru de mai nainte si inca si altele mai grele, pe care inca totu nu le-amu potutu scóte din capulu unui ministru! Astadi am incheiatu alu 3-lea memorialu, in 8 cóle, la care, fiindu si patimasiu si margiuitu in casa, lucredu de 5 dile.

Petitiunea, dupa ce amu conceput'o dupa venirea lor, singuru, a mai schimbat'o Laurianu in forma, nu in esintia, dupa gasirea cu cale a lui Popu. De aci in colo, fiindu-cà bietulu Laurianu e totu bolnavosu, amu lucratu ale deputatiunei tóte singuru.

Amu facutu unu memorialu, in care amu bagatu acele idei politice, ce dupa vointi'a lui Popu au ramasu din petitiune. Memorialulu sprijinatoriu petitiunei s'a datu ministeriului si s'a si tiparitu impreuna cu petitiunea. Dupa esirea constitutiunei amu lucratu o remonstratiune càtra imperatorulu pentru numirea Sachsenland, si amu mai facutu si unu altu memorialu totu pentru acésta, cu care amu insocitu remonstratiunea catra ministeriu. Aceste nu s'au tiparitu inca. Pentru episcopu amu facutu o scrisóre lunga catra G. Iellachich, energica, dar a subscris'o. Facusemu mai nainte alta catra Puchner, dar nu l'a mai gasitu in Transilvani'a. In dilele trecute a facutu Laurianu o harthie catra ministeriu pentru prinsii in Romani'a. Dupa ce puseramu man'a pe memorialulu lui Bedeus, si vediuramu calumniile cele vechi asupra nóstra, me apucaiu de-alu 3-lea memorialu, de care amu atinsu mai susu. Este de 8 cóle, inca nu l'amú cetitu episcopului si deputatiloru si nu sciu daca episcopulu va voi se'lu subscie, cu tóte cà

*) Acésta se intielege asia, cà pre catu timpu G. Baritiu se aflá refugiatu la Campin'a in Romani'a cu famili'a sa spoliata prin insurgentii dela Brasiovu de tóta mic'a sa avere de 5400 fl. m. conv., adeca dela 25/12 Mart. pana pe la 15/3 Iuniu 1849 candu fu arestatu de boieri si rusi, elu tienea corespondentia cu deputatiunea dela Vien'a prin midiu-locirea unoru comercianti via Agram séu via Leopole, prin theologulu G. Pantazi, care se aflá totu la Vien'a pe langa episcopulu Andreiu. Nota Red. .

nu'lu vomu lasa a se codi. In acestu memorialu, scrisu in tonulu celu mai energicu, pre catu me iarta puterea in limb'a germana, desvoltu politic'a natiuniloru, dela intrarea magiariloru si a sasiloru in contra romaniloru, pana la evenimentele din anulu trecut. Apoi esplicu cursulu evenimentelor, si politic'a cea egoistica a sasiloru, isvorita din inascut'oru timiditate si din cugetulu ce le aduce aminte relele facute de ei romanului, — influinti'a acestei politice asupra operatiuniloru si mesuriloru belice spre darapanarea romaniloru, tragu paralela intre purtarea sasului si a romanului, aratu faptele belice ale unui si altuia, descoperiu scopulu celu dusmanu romaniloru in memorialulu lui Bedeus, — tragu paralela intre crudimile magiariloru, hrapirile sasiloru si represaliile romaniloru, aperu pe urma comitetulu si tota inteliginti'a romana ce astadi geme in principate persecutata de rusi, rusolatri si chiar de sasi. Aratu portarea sasiloru dupa ocuparea Ardealului de Bem, si tinerea aloru 5 prefecti romani pana la 5 Aprilie, ér' dela 5 incóce a 4 prefecti, Balint, Iancu, Auxentiu si Buteanu. Aste suntu ideile principali ale memorialulu, in care voiescu odata pentru totdeauna se aperu caus'a cu tota vèrtutea mea de romanu.

Afara de aceste amu mai aperatu pe comitetu in Presa de calumniile de comunismu si dacoromanismu, esite dela partid'a vechie conservativa magiara, in capulu careia sta Iosica. Unu altu articulu alu acelei partide, l'amu refutatu si eu intr'unu articulu lungu, Laurianu in altulu scurtu. De o luna stau amendoue pe la jurnale, si cu adi maine, inca totu n'au esitu la lumina. Trebuescu si aici bani, de unsu; asia mergu lucrurile. Cate fapte frumóse amu aflatu despre Landsturm tóte le-amu publicatu in gazete. Candu amu scrisu de-unedile in Presse despre bataia dela Sabiiu, si purtarea lui Puchner, si amu aratatu cà se mai tinu 4 prefecti romani in contra magiariloru, se mirara toti. Unu sasu raspunde totu in Presse, cà cumu se póte? Dar primi si Lloyd scire si o publicà, cà Iancu amerintia Clusiulu si magiarii au inceputu a fugi ér' la Pesta. Vei sci cà sasii au trimisu adresa cu 40,000 subscripturi la Kosuth, multiamindu'i cà 'ia scapatu de despotismullu austriaco-rusescu!! Tóte le insfru in memorialu. De si bietulu Laurianu e bolnavu, dar mie nu'mi lipsesce curagiu si energie.

Acumu a venitu si Schmerling aici; de va intra in ministeriu, speru prin elu multe.

Alu teu I. M.*)

Vien'a 12/24 Aug. 1849.

Numai pentru tine.

Frate Baritiu!

Nu'mi potu esplica tacerea si total'a ta retragere de lume, ca candu n'ai mai fi in ea, decatu gandin-

*) Adeca Ioanu Maiorescu.

Not'a Red.

du-me la fatal'a lovitura, ce te-a atinsu. Fara a fi langa tine imi imaginezu urmele sangeróse, ce va fi lasatu in inima-ti, in inim'a unui inchinatu cu totulu intereselor monarchiei, ne-omenós'a maltratate ce ai avutu a suferi. Crede, cà fia care din noi a simtit'o profundu, si noi aici din minutulu ce amu auditu, am facutu pasii ce amu pututu spre eliberarea ta, prin harthia din partea deputatiunei. Vei fi vediutu, cà eu intr'unu estrasu dintr'o scrisóre a lui Vasilie din Galati, amu scrisu si in „Presse,“ cu tóte cà n'a tiparitu intregu ceea ce amu scrisu eu. In „Ost-deutsche-Post“ ingrigiramu a se trece din cuventu in cuventu ceea ce scrisese Bucovina despre tine, pentru càre si redactiunea acestui jurnalulu era se o patia bunã. Firesce aceste suntu si din parte-ne mici probe de durerea ce amu simtitu, si pentru tine pucina mangaiere, dupa ce ai suferitu atata. Cu tóte aceste eu amu dreptulu de a apella la barbatia ta, si de a pretinde in puterea ei, ca se nu cadi cu inim'a, se nu te demoralisedi. Interesele natiunei, pe care le-ai aparatu atati ani, au si ele unu dreptu tare de a'ti cere activitatea. Ca se mai facemu nefacutu, ceea ce a trecut, nu se póte; mangaierea, cà mai toti dreptii au patimitu, ér' nu e prea dulce. Inse curagiulu teu celu naturale si interesele cele mari ale natiunei si affectianile amiciloru trebue se te sustina, ca se nu cadi sub dorerós'a impresiune a tristei intemplari. Fii barbatu, ridica-te cu sufletulu, scutura-te de intiparirile cele amaricióse, culege numai invetiatur'a ce urmédia de aici, . . . gandesce-te ca lucruri grele ne mai astépta in caus'a nationala, in care nu este iertatu a impucina curagiulu si activitatea nici odata, si pindu degetulu cu nepasare peste locul celu ranitu, scóla-te si cu poteri noue si intinerite reintra in activitate in dram'a nationala. Inca odata, nu ingenunchia sub cercarea sórtei, ridicate, incinge-te cu barbatia si'ti apuca cararea intrerupta in Sabiiu si Coron'a. Eu amu o idee mai buna despre curagiulu teu, decatu se nu sperezu, cà pana acumu esti si vindecatu*). Acum ceva despre cele de aici.

Este unu anu trecut de candu me ocupu numai cu diplomatica si politica. Me credu in stare de a'ti da in pucine cuvente o ideia drépta despre starea lucruriloru aici. Pana la anulu nou, 1849, se

Pre candu scriá acestea Ioanu Maiorescu, nu sciá cà G. Baritiu dupace fu dimissu din arestulu militariu, fu internatu in Bucovin'a si pusu sub privighiare politiana. Nu cunoscea nici inpregiurarea, cà tocma in lun'a Augustu ilustr'a familia Hormuzache, caletorise pe 1 luna intréga la Dulcesci in Moldov'a, si asia redactarea Bucovinei remase numai asupr'a lui Baritiu. Acestea sunt causele, pentru care densulu curmase deocamdata corespondentiele cu deputatiunea nationala dela Vien'a. Se intielege prea usioru, cà calamitatea in care 'i ajunsese famili'a si brutalitatea cu care fusese tractatu anume in Campin'a de catra colonelulu rusescu Vrangeli si politiaulu tradatoriu Negrescu, era in Bucovin'a de catra maiorulu c. r. br. Barko, ilu amarise fórté, fóra inse a'lu aduce vre-odata la desperatiune. Not. Red.

vede că în ministeriul austriac nu se intruniseră parerile la o politică firmă și determinată către populi ori naționalitățile credincioase ale monarhiei, — fresce nici asupra unora idei firme și determinate despre organismul statului întreg, despre unitatea lui, constituirea naționalităților în sine și către puterea centrală. Până atunci principiul „egalității națiunilor“ se pare a se înțelege de guvernul totuși cam așa, cum l-au înțeles populi. Atunci populi cari s'au sculat cu arme în contra magiarismului pentru sine și integritatea monarhiei, dobândeau ușor împlinirea cererilor lor, prin patente imperiale. Asia au dobândit Croația izolată de Ungaria, Serbia o voivodină cu voie de a se alipi de Croația ori alta, sasii garanti drepturilor lor în noua constituție și numirea de Sachsenland. Romanul n'a știut a se folosi de ocaziune. Elu a crezut, că faptele cele strălucitoare și închinamentul lor cauzei celei drepte în Ardeal, vor ajunge a-lu recomanda și ai asigura cauză. Eu însă de colo de unde me aflam,*) muram de necăd, vedind sasi, serbi, croați, la Vienă, și nici unul din partea romanilor. Am alergat dar la Vienă, și lucrurile în Decembrie stau foarte bine. Omenii me întrebau: care sunt cererile romanilor? De ce nu vinu deputați? Eu chiar din vorbele lor am tras încredințarea, că uniunea tuturor romanilor e practicabilă; nu numai eu, care mă ocupasem cu această chestiune, dar chiar și agentul Dobranu, care pentru romanismul nu de multă simte ceva mai bine, s'a convins, că ministrii și curtea n'ar primi cu neplăcere această idee. Inimicii nostri cei vechi, sasii și aristocrații magiari, de și ne muscasera, mai alesu cei dintâi: ca-ți cesti din urma nu prea aveau nasu; dar nu se prindeau ale lor așa în sâma că mai târziu.

Veni anul nou. În Italia mersera lucrurile peste așteptare bine, și Radetzki nu numai nu se temea de un alt răzbel, ci se pare că l'ar dori, atatu era de sigur. Intrarea principelui Vindischgrätz în capitala Ungariei fără versare de sânge și fugă magiarilor la Dobritin, dede și lui Vindischgrätz și guvernului de aci o idee falsă despre estensitatea și petrundera spiritului rebelionar în poporul magiar și despre toată puterea kosuthianilor, lucrându și aristocrații cea conservativă de aci spre a convinge pe ministru despre aceea, că rebeliunea în Ungaria este numai a unei minorități neînsemnate. Totuși cu aceste idei false a intrat alta iluziune în capul omenilor: că adevărata puterea militară a Austriei e neînvingibilă, și în stare fără scularea „in massa“ a populilor credincioși a restabili liniștea, ca prin urmare avându guvernul o astu-feliu de putere în disponibilitatea sa, ar putea restringe dorințele populilor și a croi o centralizație mai strânsă pe bază „strânsă conservativă.“ Atunci se forma planul de octroyat; atunci se vedea prin

căte un transparentu, parerea de rău, că s'au făcutu prea multe concesiuni populilor.

Peste totu s'a determinat a nu se mai da patente imperiale determinate la petitiunile naționalităților. Sub aceste auspicii s'a datu petitiunea română, și apoi a slovacilor din Ungaria. Se se dea unu răspuns negativu la ele, nu venia bine, pentru că răspundeai cu es. sasilor, serbilor și croatilor, se'ti primisă totu ce cei, nu le da mană, ca-ți acumu voiau a mai trage din ceea ce au datu. De aici a urmatu traganarea, și după esirea constituției octroyate menarea la ea, unde aveți totu, după cumu dicu ei. Slovaci cu nesce promisiuni generale și numai orale plecara acasă. Noi nu. De și episcopulu și chiar și Laurianu descurajați diceau de multe ori, se mergem acasă, eu din contra, se solicitam, și lucrăm la hartă, și domnilor le subscriem și le damu apoi cu totii. Dușmanii nostri s'au înmulțit și ministrii — unii — unulu mai cu sâma — ne totu imputa ideii comunistice — propagandismul strainu, — și peste totu comitetulu era rău vedut. — Principele Muntenegru*), fiindu eu și Laurianu la elu odată, l'anusim „provisorische Regierung!“ Eu din contra strigam se pasim cu energie, de și acumu ne bateau și în fóia ministerială Lloyd. Asia dar' am datu după cele trei adrese omagiale — către tinerulu imperatoru, către betranulu, — și către parinti — compuse de mine, am datu petitiunea la care am lucrat și eu și Laurianu; apoi am datu memoriul de la 5 Martie compus de mine.

După esirea constituției octroyate m'am pus și am datu alta petitiune către imperatorulu „eine Art Verwahrung“ în contra numelui „Sachsenland;“ o primă, o subscriera și o dederă la 12 Martie imperatorulu; și după ce ne întorseram în Vienă, o dederam ministeriului însoțit de unu memoriu micu, făcutu totu de mine. Vinu banatienii; dau și ei, unindu-se cu petitiunea națiunii. Într'aceea vine epocă organizării. Noi totu calumniați și acumu împunnați ca n'avem bărbați apti pentru posturi. Deputațiunea în adunătia plenară me însărcină se mai compuu a 3-a petitiune. Am datu-o, și așchis de calumnia pe comitetu și totii barbatii, populu; aratu că avem oameni apti, și motivezu cu argumente noue necesitatea împreunării romanilor. Asta s'a datu, adevărata am datu în corpore toată deputațiunea la imperatorulu în Schönbrunn; a fostu și Barnuti cu noi. Peste câteva zile ese delă ministeriu către episcopulu o hartă cu promisiuni generale ca răspunsu la petitiuni; dar' purtă datulu 18 Iulie, dioa în care am datu a 3-a petitiune la imperatorulu, prin urmare nu pot fi răspunsu la asta. Era subscrișă numai de ministrulu Bach. — Se determină a se face unu răspunsu energicu; mi ar fi plăcutu se-lu facu totu eu; dar' episcopulu a însărcinat pe Mocioni; eu aveam atunci alta lucrare. S'a făcutu acelu răspunsu și s'a datu ministeriului. Afară de aceea eu duceam

*) La Francofurtu.

Not'a Red.

*) Schwarzenberg, ministrulu.

Red. Trans.

protocolulu, modificamu in dilele acele a 3 a óra unu memorialu mare cá o apologie a „natiunei romane“ in contra tuturoru calumniiloru din seculi, si in contra politicei sasiloru si magiariloru. Memorialulu acesta l'am fostu facutu in primele dile de Maiu, l'am cetitu adunarei, de trei ori s'a totu modificatu cate ceva, primindu-se a 3-a óra si nisce observatiuni ale lui Barnutiu. Dupa ce episcopulu a totu tergiversatu a'lu subscrie, acumu de-odata afla Barnutiu si Laurianu, ca e prea aspru si o se se supere Puchner.

Caus'a acestei schimbari de pareri era, ca venise scirea ca Puchner in pucine dile o se vina in Viena. Ei dar n'aveau curagiulu de a spune adeverulu. M'am superatu tare; cu tóte aceste, fiindca nici o hartie nu lucrasemu cu atata studiu si placere, luaiu a 4-a óra memorialulu si mai muiaiu unele locuri. Abia aduseramu pe episcopu se'lu subscrie; denique in primele dile de Aug. se dede ministeriului. De va veni Barnutiu cu ceilalti prin Bucovina, primesci unu esemplariu impuru, adeca cumu era a 3-a óra, si observatiunile pe harthia deosebita. Aceste au semnulu lor care te mana la acelasi semnu in manuscrisulu testu.

Dela venirea rusiloru totu strigu, cá toti cei ce n'au nici o tréba aici, se mérga acasa; nu'i potu urni. Precumu in tótna pana la Craciunu pecatulu era ca nu e nimeni aici, asia acumu este, ca nu e nimeni in Transilvani'a. Barnutiu dice ca nu va merge fara Laurianu. — Peste pucine dile plecu si eu. — Spre revedere.

Eu trimitu prin Pantazi si ceilalti giamantanulu meu, unu giamantanu mai micu cu unele din haine, cá se me usiurezu.

I. Maiorescu.

(Va urma.)

Starea instructiunii publice in Romani'a mica.

Din capital'a antai'a si a dou'a a Romaniei lectorii nostrii au avutu mai multe ocaziune de a se informa despre progressele scóleloru, mai pucinu inse dela Craiov'a. Ne tienemu astadata de datorintia placuta a reproduce dupa Monitoru celu pucinu in estrasu unele date scolastice culesse din discursulu dlui directoru G. Fóntaninu (nascutu in Brasiovu), dupa care urméza respunsulu M. Sale Domnitoriului si activitatea M. Sale Dórnei la scólele de fetitie.

„Stabilimentele de instructiune si educatiune, ce se adopera astadi a respandi lumin'a, moralitatea si patriotismulu in tinerimea nóstra, sunt de patru diferite specie: scóle secundarie, scóle primarie urbane de baieti si de fete, scóle primarie rurale, si in fine stabilimente private.

Scólele secundare din urbea nóstra sunt astadi in numeru de 4: liceulu, scól'a centrala de fete, scól'a normala primara si scól'a de meserii, dintre cari cele

doue din urma intretienute de onorabilulu consiliu judetianu.

Liceulu nostru urmaresca unu scopu identicu cu alu tutoru liceeloru si gimnasieloru moderne, care e desvoltarea armonica a facultatiloru principali ale tenerului, si procurarea cunoscintieloru encyclopedice, necesarie omului cultivatu din epoc'a nóstra, care cultura tinde spre universitate. Scolarii liceului nostru, impartiti in 7 clase, in numeru de 432, suntu condusi de 19 profesori. Nou'a programa adoptata de consiliulu generalu de instructiune in sesiunea sa din Septemvre trecutu, s'a esecutatu estu tempu in clasele I—III, avendu a se introduce treptatu si in clasele urmatóre. De liceulu nóstru se afla alipitu si unu internatu impopulatu astadi de 36 bursieri intretienuti de statu.

Scól'a centrala de fete este destinata a procura tinerimei nóstre feminine o instructiune mai desvoltata si mai variata, paralela cu cea propusa in cursulu inferioru alu liceului, avendu totu-odata a servi de scóla normala pentru acele tinere, ce ar voi a se consacra carierei de institutrice. Acestu institutu numera acumu 9 profesori séu profesóre si 118 eleve, intre cari 90 de bursiere ale statului.

Scól'a normala si scól'a de meserii, creatiuni datorite patriotismulu luminata alu barbatiloru ce au compusu si compunu consiliulu nostru judetianu, au de tienta a formá invetiatori apti pentru populatiunea rurala din fii ei proprii, si a formá din tinerii acestei populatiuni o pepiniera de industriari romani.

Scólele primarie urbane de baieti si de fete sunt destinate a satisfacé indigentiile tinerimei nóstre de ambe-sexele, ce nu aspira la positiuni mai elevate. Scólele de speci'a acésta sunt astadi in districtulu nostru in numeru de 10, dintre cari 5 scóle de baieti si 3 de fete in Craiov'a, si 1 scóla de baieti si 1 de fete in opidulu Calafatu. La aceste scóle functionéza acumu 20 institutori si 8 institutrice; ele suntu populate de 1405 baieti si 300 fete.

Unu scopu identicu séu analogu cu aceste scóle urmarescu si cele 3 scóle gratuite de fete, de cari se bucura acumu urbea nóstra, si anume: scól'a Lazaro-Otetelesianu, intretienuta cu liberalitate din fundatiunile bisericeii sf. Elia, care procura astadi si solemnitatii nóstre localulu necesariu dupa impregiurari; scól'a Popovici, intretienuta din fundatiunea testamentaria a concetatiénului nostru de acelasi nume; scól'a Romanénu, intretienuta cu spesele fundatorului ei inca in viétia, dn. St. Romanénu.

Urmarindu ordinea adoptata, se aruncamu o cautatura rapede asupra ramului alu douile si celu mai intinsu alu instructiunii primare: scólele din comunele rurale, cari fiindu destinate pentru luminarea tinerimei agricole de ambe sexele, deschidu instructiunii publice calea de a poté petrunde chiaru pana la radacinele vietiei nationale. Relativu la aceste scóle, atátu de importante, s'au realizatu in adeveru in acesti din urma ani progrese considerabili; totusi e

inca multu de facutu. Dara urméza se consideramu, că totu invetiamentulu nostru ruralu e inca o plantatiune frageda, care cu tóte acestea e pe cale si urméza a deveni unu arbore vigurosu, sub a carui umbra se se póta adaposti si desvoltá cu securantia germele culturei nationale. Dupa notiile statistice, ce a binevoitu a'mi pune la dispositiune dn. revisoru scolaru alu circumscripțiunei Doljiu Romanati, scólele primare rurale din judetiulu nostru suntu astadi in numeru de 100, dintre cari 70 de baeti, 5 de fete si 25 mixte. La cele de fete functionéza 5 invetiátóre, la celelalte 95 de invetiatori. Ele suntu impopulate de 4694 de copii de ambe sexele.

In fine instructiunea privata se afla reprezentata in urbea si districtulu nostru prin 14 diferite stabilimente de baieti si 6 de fete, cele mai multe de invetiamentu primariu, unele de invetiamentu primariu si secundariu." etc. etc.

M. S. Domnitoriulu a binevoitu a responde:

Domniloru profesori, Domniloru institutori!

„Me simtiu cu deosebire fericitu de ocaziunea ce ni s'a datu a participá impreuna cu Dómn'a la acésta solemna serbatóre.

Incoronarea progresului tinerimei studióse — progresu basatu pe religiune, morala si sciintia — este totu odata o datorie pentru trecutu, o bucuria pentru presentu, o incuragiare pentru viitoriu.

D vóstra d-loru profesori si d-loru institutori, ati luptatu o nobila si frumósa lupta pentru instructiunea si educatiunea tinerimei ce ve este incredintata.

Ati risipitu norii de intunericu prin respandirea luminei si a veritatiei; ati trasu brasde roditóre in spirite si inteligintie, ati aruncatu semintie de virtute, de patriotismu, de romanesci simtiemente, in fragelele ánimi, cari n'accepta decâtu caldurósa imbratiosiare a societatiei, cá se maturésca si se produca fructe reali si salutarii.

Consciinti'a implinirei acestei sacre datorii, ve este cea mai dulce recompensa.

Din partea Mea precumu si din partea Dómniei, priimiți sincerile si inaltele nóstre multiamiri.

Éra voi, tenera generatiune, pretiuiti sacrificiile ce face societatea pentru educatiunea vóstra, ostenelele si trudele ce 'si dau magistrii vostri, inarmandu-ve cu sciinti'a si virtutea; ele n'au altu scopu de câtu a ve prepara o cale sigura pe marea furtunosá a vietiei, unui dreptu mai multu la bunurile viitorului!

Viitorulu este alu vostru!

Nu uitati inse că, precumu generatiunile trecute si cea presinte au luptatu cu sudori de sange cá se ve deschida unu drumu, cá se ve asigure o patrie, totu astu-feliu, si inca si mai multu, sunteti datori, la rendulu vostru, a prepará viitorulu celoru cari ve urméza.

Scól'a este templulu principiiloru; numai in viéti'a

practica intrati pe campulu actiuniloru. — Pentru a esi triumfatori, vi se cere o munca continua si neobosita, o ferma statornicia in vointia, unu idealu, pe care trebue se 'lu aveti pururea dinaintea vóstra, pe care se nu'lu perdeti nici unu momentu din cugetarea vóstra: fericirea patriei, regenerarea si marirea natiunei.

Evenimente mari se petrecu pe orizontulu Romaniei. Ele au fostu decretate prin vointi'a lui Dumnezeu si pregatite prin munc'a si starninti'a generatiuniloru trecute. Inspirati-ve la spectacolulu martietiu alu desfasiurarei luptei nationale pentru viitoru!

Invetiati a iubi si a urma esemplele frumóse ale mariloru barbati, pe cari istori'a ni'i arata plini de virtuti si de gloria! si atunci fiti siguri, Romani'a va trai in voi, si voi veti avea o Romania mare, puternica si ferice!

Cátu pentru Noi, ve asiguramu, că nu vomu avea alta fericire mai mare decâtu se fimu totu-déuna gata a stimulá talentele vóstre, a incuragiá silintiele vóstre, a recompensa meritele vóstre.“

S'a urmatu apoi distributiunea premiiloru, si M. S. Dómu'a a avutu gratiós'a bunavointia a incununá singura pe elevii premiati, atátu pe cei din liceu, câtu si pe cei din scólele primare, precumu si pe patru elevi ai scólei de meserii, creata si intretienuta de judetiul.

O bucuria nespusa a causatu Mariiloru loru si publicului premiarea unei eleve, fic'a dlui Christofi, care, dandu esamenu publicu de studiile-clasei a IV. gimnasiale, a fostu premiata cá si baetii. Prim'a fica a dlui Christofi care a luat bacalauriatulu anulu trecutu in Bucuresci, a fostu asemenea prezentata Mariiloru loru primindu o carte si portretulu M. S. Dómniei cá suvenire din parte-le. Toti elevii cari primiau cunun'a din mainele M. S. Dómniei, primiau si premie, deosebite de ale ministeriului, din mainele M. Sale Domnitorului.

Acésta solemnitata terminata, corulu liceului a cantatu unu nou imnu „Armateloru románe,“ poesi'a N. T. Orasianu, musica de Heiderfeld, si in aplauzele si strigatele: „Se traiésca Mariile loru! au parasitu sal'a trecendu la scól'a centrala de fete, unde au visitatu espositiunea lucrului de mana, atátu a acelei scóle, câtu si a celorlalte cinci scóle primarie de fete si a scólei Lazaro Otetelesianu, care cá totu-déuna s'a destinsu prin o mare si frumósa cantitate de obiecte, de lengerii trebuintióse vietiei casnice.

Mariile loru esprimandu'si deplina multiamire cátra dómnele directóre si institutóre pentru zelulu si diliginti'a ce au pusu in cursulu anului pentru efectuarea atátoru lucruri, au mersu la casele dlui C. Glogovénu, unde se urmá prezentarea autoritatiloru, a corpului profesoralu si a dómneloru Craiovene.

De aci, Mariile loru se întórsera la Simnicu, unde prandira la órele 6 séra. La acestu prandiu luara parte dn. ministru alu instructiunei publice, P. S. S. episcopulu de Rímnicu, dn. A. Stolojanu, vice-

presiedinte alu camerei, dn. generalu Haralambie, dn. C. Brailoiu, primu-presiedinte alu curtiei de apelu din Craiov'a, dn. prefectu alu judetiului Doljiu, impreuna cu d-n'a Titulescu, dn. primariu alu orasiului Craiov'a, dn. Fontaninu, directorele liceului din Craiov'a, domnu si d'omn'a Hagiadi, proprietarii vilei dela Simnicu, cari oferisera ospitalitatea mariiloru lor.

Joi, 30. Iunie, ór'a 1 post-meridiane, Mariile lor au venitu in orasiu cá se asiste la distributiunea premiiloru eleveloru scólei centrale si a celoru primare de fete.

Aci mariile lor au fostu inteminate la scara de dn. ministru alu instructiunei publice, de d'omnele directóre si institutóre, de dn. primariu alu orasiului si de autoritatile judetiene si comunale. Mariile lor au intratu in sala unde unu coru alu eleveloru scólei centrale au cantatu unu imnu. Mariele lor luandu loculu de onóre incongiurati cu elita d-neloru Craiovene, de P. S. S. episcopulu de Rimnicu si de reprezentantii autoritatiloru si ai magistraturei; o eleva a scólei centrale a pronuntiatu unu discursu de felicitare pentru Mariile lor si de recunoscinti'a cea mai viua cátra M. S. D'omn'a pentru incuragiarea si onórea ce le-au facutu presidandu insa'si la acésta serbatóre scolara.

S'a procesátu apoi la incoronarea eleveloru si la distributiunea premiiloru.

M. S. D'omn'a incununandu pe tóte elevele si M. S. Domnulu distribuindu premiele aduse intr'a-dinsu din partea mariiloru lor.

Dupa terminarea acestei solemnitati, Mari'a Sa a multiamitu d'omneloru directóre si institutóre, prin câteva cuvinte de iucuragiare, indemnandu-le a pune tóta silinti'a si pe viitoriu pentru respandirea instructiunei si propagarea moralei in fragedele inime ale eleveloru, si apoi M. S. D'omn'a a trecut in a trei'a sala, unde a presidatu siedinti'a comitetului d-neloru Craiovene pentru adunarea ofrandeloru in favórea raniloru soldati romani.

Nr. 217—1877.

Procesu verbale

luatu in siedinti'a extraordinaria a comitetului asociatiunei trans., tienuta la 30 Iuliu c. n. 1877 sub presidiulu dlui Iac. Bolog'a, fiindu de facia domnii membrii: P. Dunc'a, E. Macelariu, I. Hanni'a, Const. Stezariu, I. V. Rusu, Z. Boiu, V. Romanu, Dr. Aur. Brote si I. Cretiu.

§ 97. D. cassariu raportéza despre tacsele incurse la fondulu asoc. pre tempulu dela siedinti'a comit. din 17 Iuliu a. c. pana la siedinti'a presente si anume:

a) Au incursu de-adreptulu la cass'a asociat. cá tacse de membrii ordinari 55 fl. si restu de prenumeratiune la "Transilvani'a" pre 1877 50 cr. (Nrii prot. 183, 190, 196 si 202/1877).

b) Prin dn. dr. Ioanu Ratiu cassariulu despart. cerc. alu Blasiului (XX) s'au tramesu cá tacse de membrii ord. 100 fl. (Nr. 193, 1877).

c) Dela dn. avocatulu regnicolarulu Basiliu Popu Harsianu, cá tacsu de m. ord. pentru totudéun'a in un'a actiune a bancei gen. Transilvani'a Nr. 1597, cu cuponii dela 1. Aug. a. c. 100 fl. (Nr. 199, 1877).

d) Cá procente obvenitórie cu 1. Augustu 1876 si 1 Februaru 1877 dupa cuponii obligatiuniloru de statu in BN. 33 fl. 60 cr. (Nr. 208, 1877).

Se iau spre scientia.

§ 98. Se presentéza unu contu despre 4 fl. pentru asiediarea in rame corespondiatórie a portreteloru nemuritoriloru metropoliti Ales. St. Siulutiu si And. baronu de Siagun'a.

Se asemnéza la cass'a asociat. esolvirea respect. contu.

§ 99. Se presentéza testimoniale scolastice ale urmatoriloru tineri stipendiati ai asoc. si anume:

a) alu tenerului Aur. V. Bourza, elevu la scól'a comerciala in Brasiovu, carele a produsu absolutoriu cu calculi de progresu „destulitoriu“ (Nr. 194, 1877.)

b) alu lui Aur. Bunea, scolariu in a III. cl. reala la Brasiovu, cu calculu gen. de progresu „fórte bine.“ (Nr. 198, 1877.)

c) alu lui Ioanu Mog'a, elevu de scól'a agronomica in Mediasiu cu calculi de progresu „mare parte bunu si fórte bunu.“ (Nr. 205, 1877.)

Se iau spre scientia.

§ 100. Dn. cassariu perlege bilantiulu respective computulu despre perceptele si erogatiunile fondului asoc., cum si alu fondului academiei pre a. 1876/7.

Se iea spre scientia cu aprobare.

§ 101. Dn. protop. I. V. Rusu raportéza in caus'a provocariloru emise sub Nr. 384, 1876 pentru incassarea tacselor restante. Arata ca s'au emis 1315 provocari si pana acum s'au primitu respunsu numai la 267 provocari, prin urmare nu s'a primitu inca respunsu respective dechiarari la 1038 provocari.

Se decide a se raportá procsimei adunari gen. despre starea acestei cestiuni cu aceea, ca comitetulu va urgitá de nou cá respectivii membrii se respunda la provocarile esmise.

§ 102. Dn. ases. Z. Boiu referéza in caus'a opului intitlatu: „Viti'a cultivatu“ de I. Chitu, amintesce defectele de stilu si gramatica ce ar fi de indreptatu intrinsulu, arata ca spre acelu scopu s'au pusu in corespondentia cu auctoriulu, dar n'a primitu nici unu respunsu dela acela, in fine dice, ca dupa cum este informatu, d'óra auctoriulu nici ca ar mai fi in viétia. Deci din motivele aduse dn. referente propune, cá opulu din cestiune se se predea spre revisiune, respective indreptare, unoru barbati de specialitate, pre cari'i si indigitéza, si numai dupa-ce se va primi opiniunea meritoria a acelora, se se discute asupra cestiunei de tiparire.

Dn. dr. Aur. Brote manecandu din punctulu de vedere, ca cu privire la opulu din cestiune ar fi

multe de indreptatu, propune, cá acela se se restitué auctoriului, dar dupa-ce ubicatiunea lui presente, dupa cumu a amentitu si dn. referente, nu ar fi cunoscuta, se se pastreze deocamdata cá materialu in archivulu, respective in bibliotec'a asociat.

Dupa discussiuni presidiulu submite la votu propunerea dlui dr. Brote, carea obtienendu majoritatea voturilor, se enuncia de concludu alu comitetului.

§ 103. Dn. direttore Vis. Romanu raportéza in caus'a proiectului comisiunei esmise de adunarea gen. din an. trecutu sub Nr. prot. LI. pentru modificarea regulamentului despart. cerc. ale asociatiunei,

Referentele cercetandu si esaminandu amentitulu proiectu, arata ca acelasiu in partea sa cea mai mare contine modificari de stilu, ér vreo trei modificari esentiali, ce le face comisiunea respectiva, suntu mai pucinu corespondiatórie scopului, decumu suntu dispositiunile relative din regulamentulu asoc. Proiectulu cestianatu sterge din regulamentulu vechiu unii §§-i, care suntu fórte de lipsa.

Dupa-ce numitul referente 'si motivéza verbalu asertiunile sale in detaiu si le ilustréza si spriginesce cu citarea si combinarea tuturor §-loru din proiectu, face urmatórea propunere: Onor. comitetu se binevoiesca a substerne adunarei gener. proesime a asoc. nóstre amentitulu proiectu cu urmatórea opiniune a aceluia:

Considerandu, ca proiectulu comisiunei relativu la modificarea regulamentului despart. cercuali ale asociat. contine in partea sa cea mai mare modificari de stilu, ér pucinele modificari esentiali ce cuprinde, nu se paru corespondiatórie scopului si naturei asociat. nóstre: se se sustiena si mai departe regulamentulu asociatiunei introdusu pentru despartimente prin concludsiunea adunarei gen. dela Siomcut'a din 1869 Nr. prot. XV. Dupa discussiuni serióse si indelungate, cu care ocaziune mai toti membrii presenti 'si manifestara opiniunile loru in favórea propunerei si opiniunei amentite, submitendu-se aceea la votisare, se adopta cu unanimitate in totu cuprinsulu.

Verificarea acestui procesu verbale se concrede dloru membrii Dunc'a, Stezariu, Romanu.

Sibiui, datulu cá mai susu.

Iacobu Bolog'a Pentru secret. II.
presiedinte. Ioane V. Rusu.

S'a perlesu si verificatu Sibiuu la 1. Aug 1877.

P. Dunc'a mp. V. Romanu mp. Stezariu mp.

Nr. 217—1877.

Procesu verbale

luatu in siedinti'a extraordinaria a comitetului asociat. trans. tienuta la 31. Iuliu c. n. 1877 sub presidiulu dlui Iac. Bolog'a, fiindu de facia domnii membrii P. Dunc'a, I. Hanni'a, Const. Stezariu, Vis. Romanu, I. V. Rusu si I. Cretiu.

§ 104. Dn. protopopu I. V. Rusu perlege proiectulu de bugetu pre'a. asoc. 1877¹⁸, elaboratu din partea comisiunei bugetarie, esmise in siedinti'a co-

mitetului din 17. Iuliu a. c. (Nr. prot. ag. 204, 1877) pre bas'a § 26 din statutele asociatiunei.

Submitendu-se la discussiune amentitulu proiectu, se adopta cu unanimitate in tóte positiunile sale, si anume cu urmatóriele positiuni:

1) Remuneratiunea secretariului I. cá redactore alu fóiéi asoc. „Transilvani'a“ cu 400 fl.

2) Remuneratiunea secret. II. 300 fl.

3) „ cassariului 200 fl.

4) „ bibliotecariului 60 fl.

5) Spesele cancelariei 150 fl.

6) Pentru scriitoriu 150 fl.

7) Chiri'a pentru localitatea cancelariei 100 fl.

8) Pentru trebuintiele bibliotecei 80 fl.

9) Spese estraordinarie 200 fl.

10) Pentru 2 realisti a câte 70 fl. unu stipendiu, la olalta 140 fl.

11) Pentru doi elevi ai scólei comerciale a cate 70 fl. la olalta 140 fl.

12) Pentru unu teneru ascultatoriu la academi'a comerciale stipendiu 300 fl.

13) Pentru 2 tineri ascultatori de pedagogia stipendiu a cate 60 fl. la olalta 120 fl.

14) Pentru 2 ascultatori la scólele agronomice in patria, stipendiu a cate 60 fl. 120 fl.

15) Pentru unu gimnasistu din fundatiunea fostului comitatu alu Dobacei stipendiu 60 fl.

16) Pentru unu gimnasistu din fundatiunea Nicolae Marinoviciu sen. stipendiu 60 fl.

17) Pentru unu gimnasistu din fundatiunea Galiana, stipendiu 60 fl.

18) Ajutoriu pentru unu gimnasistu din fundatiunea Emiliu Basiota Motiu Dembulu 20 fl.

19) Pentru sodalii si invetiacei de meseria ajutórie 600 fl.

20) Premia pentru 4 invetiatori, cari se distingu in instructiunea practica a pomaritului si gradinariitului a cate 25 fl. la unulu la olalta 100 fl.

21) Ajutória pentru imbunatatirea starei scóleloru romane misere 700 fl.

Din acést'a suma, 100 fl. se proiectéza in specialu, cá ajutoriu anuale pentru infientiend'a scóla de fetitie in Campeni, care ajutoriu este de a se acordá numitei scóle, pana atunci, pana candu voru permite midiolócele asociatiunei, si pana candu respectiv'a scóla va deveni in stare de a se sustiena ea insasi. conformu concludsiunei comitetului din 17 Iuliu a. c.

22) Pentru infientiarea sectiuniloru scientificé 500 fl.

23) Subventiune pentru fói'a asoc. 700 fl.

24) Pentru servitoriulu cancelariei 180 fl.

Sum'a 5440 fl.

Din sum'a disponibila de 5508 fl. 20 cr. dupa conspectulu cassariului mai resulta unu restu numai de 68 fl. 20 cr.

Proiectulu comisiunei cu aclusale respective se alatura la acestu procesu verbale sub A.

§ 105. In necsu cu bugetulu preliminaru sta-

toritu in § 104, protop. I. V. Rusu presentéza petitiunea stipendiului George Strimbu ascultatoriu la academi'a comerciale in Vien'a, prin carea numitulu tineru cere a i-se mari stipendiulu anuale dela 300 fl. la 400 fl. Referentele arata, că petitiunea amentita a incursu, dupa-ce comisiunea bugetaria 'si inchiaiaze lucrarile sale; propune deci, că aceeași se se substerna adunarei generale spre a se luá in considerare dupa potentia (Nr. prot. ag. 210, 1877).

Propunerea referentelui se primesce, si petitiunea tinerului amentitu, din preuna cu documentele respective se alatura la acestu procesu verbale sub B.

§ 106. Totu protop. I. V. Rusu perlege raportulu gen. alu comitetului despre activitatea asociat. trans. in decursulu a. 1876/7, (Nr. prot. ag. 219, 1877).

Raportulu se adopta pre langa unele adause, respective modificatiuni, si se decide a se perlege in adunarea gen.

§ 107. In fine se aduce inainte cestiunea asemnarei speselor de calatoria, pentru oficialii asociat., cari voru participá la adunarea gen. tienenda in Blasiu la 5—8 Augustu a. c.

Se decide: a se asemná pre sém'a oficialiloru la cass'a asociat. un'a anticipatiune de 20 fl. v. a. pre langa conditiunea, de a presenta computu la tempulu seu.

Verificarea acestui procesu verbale, se concrede domniloru membrii: Dunc'a, Hanni'a, Stezariu.

Sibiuiu datulu de susu.

Iacobu Bolog'a.

pentru secret.

presiedinte.

Ioane V. Rusu.

S'a perlesu si verificatu. Sibiuiu la 1. Aug. 1877.

P. Dunc'a mp. I. Hanni'a mp. Stezariu mp.

Contribuiri pentru fundulu academieii

pre tempulu dela 8. Maiu a. c. pana la 1. Iuliu 1877.

Prin dn. v. protopopu gr. cat. in Palatc'a, Aud. Albonu s'au tramisu cá contribuiri pre sém'a fondului academieii, si anume: Dn. parochu in Velcheriu, Ioanu Albanu 1 fl. — Dn. cantore in Velcheriu, Luc'a Boc'a 1 fl. — Dn. par. in Bald'a, Georgiu Florianu 1 fl. — Dn. docente in Bald'a, Iacobu Baldeanu 1 fl. — Dn. parochu in Michesiu, Vas. Caliani 1 fl. — Dn. par. in Siarmasiulu mare, Alesandru Maioru 1 fl. — Dn. par. in Frat'a, Teodoru Iulianu 1 fl. — Dn. par. in Naviu, Vasiliu Iustianu 1 fl. — Dn. v. protopopu in Palatc'a, Andreiu Albonu 1 fl. Sum'a 9 fl.

Sibiuiu 1. Iuliu 1877. Dela secret. asociat. trans.

BIBLIOGRAFIA.

Subscrisulu am luatú asupra-mi a restaurá tipografi'a seminariale de aici, si fúu incredintiatu din partea p. v. consistoriu cu conducerea ei. Afara de aceea am infiintiatu aici si una libraria, si preste pucina voiú redicá si una compactoria, cari intreprinderi se voru portá sub firm'a: Librari'a W. Krafft in Blasiu.

Pentru-cá se aveti cunoscintia mai deplina despre referintiele mele de aici, mi permitu a reproduce aci circulariulu datu de P. V. consistoriu in obiectulu acest'a:

„Fiindu-ca tipografi'a seminariului nostru archidiecesanu nu mai corespundea cerintieloru tempului si lipseloru nóstre, spre a se restaurá din temeiu si pune in stare deplinu corespundietoria, V. rectoratu seminariale a inchiaiatu contractu cu unu barbatu de specialitate, dn. W. Krafft, proprietariulu tipografiei S. Filtsch din Sibiuiu, carele o a restauratu de nou si provediutu cu aparatele si machinele necesarie, in catu acumu póte concurge cu cele mai bune oficine tipografice din patria.

Dn. Krafft ridica in Blasiu si una libraria, tienendu in vedere cu destingere productele literarie romane; deci i s'au datu in depositu tóte cartile si tipariturele esite in editur'a tipografiei seminariali. Totu acestei librerie se voru incredintiá spre vendiare si productele, ce voru esi de acumu inainte in editur'a aceea.

Pentru ridicarea unei compactorie impreunata cu librari'a acést'a se tractéza; dupa a carei deschidere cartile si tipariturile se voru poté procurá dela libraria legate amesuratu dorintiei.

Acést'a vi se aduce la cunoscintia, pentru-cá aceea din fratiiele vóstre s'eu inteligentii nostri, cari aru avea ceva de tiparitu, se aiba cunoscintia de lucru, — si pentru-cá avendu de a procurá carti si tiparitari prescise pentru scólele poporali si oficiele parochiali, pentru venitoriu se ve adresati la librari'a W. Krafft in Blasiu.

Datu din siedinti'a consistoriale tienuta in Blasiu la 2 Iuniu 1877.“

Dupa ce tipografi'a este provediuta cu personalu de ajunsu, cu presa veloce si cu litere noue, sumu in stare de a intreprinde ori-ce lucrari tipografice si a le efectuí promptu si cu pretiurile cele mai moderate.

Librari'a deschisa numai in decursulu acestei lune inca nu s'a potutu provedé, dupa cumu s'aru recere; dara m'amú pusu in corespundintia cu alte librarii, si prin acést'a voiú devení in pusetiune de-a poté procurá ori-ce productu literariu.

Rogu pre domnii, cari si-au tiparitu cartile pre spelele proprie, si pre domnii editori de carti romane, se binevoiesca a'mi dá esemplarie in comisiune. Din parte'mi nu voiú lipsí a respunde punctualu indatoririloru luate asupra'mi, inchiaiandu computu in Ianuariu si Iuliu: inse observu totu una data, cumu ca eu din principiu numai carti de acele primescu in comisiune, dela cari mi se concede unu rabatu corespundietoriu si prin acést'a sumu in pusetiune de-a le poté vinde cu pretiurile originarie.

Cu tóta stim'a

W. Krafft,

proprietariulu tipografiei S. Filtsch in Sibiuiu.